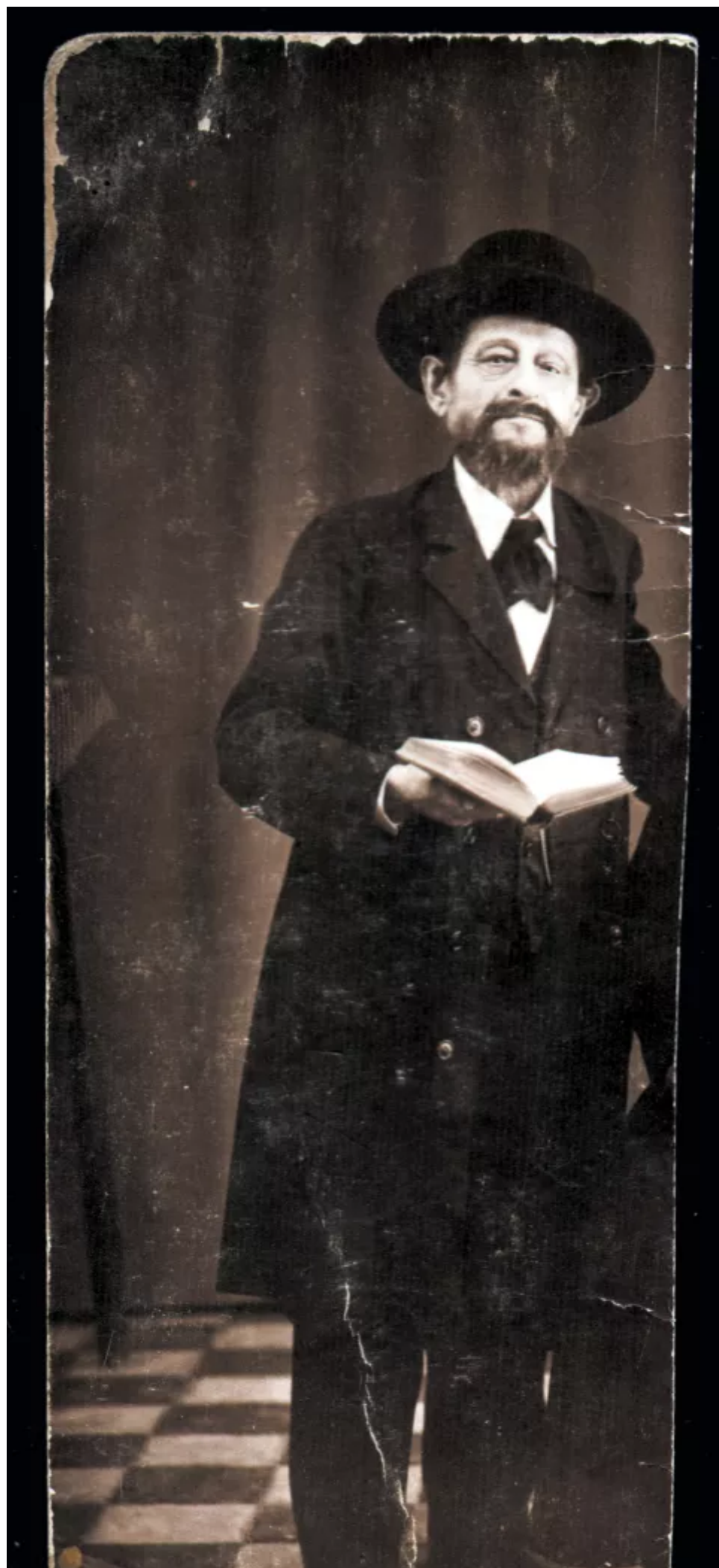

Fogler Gusztáv

Ez a kiskőrösi nagypapa, Fogler Gusztáv. Ez a kép ott Kiskőrösön készült olyan 1935 körül, már akkor ilyen kecskeszakálla volt neki. [A kép föltehetően korábban készült, hiszen Fogler Gusztáv 1935-ben már 68 éves volt. -- A szerk.]

Az apai nagyapám [szül. 1867-ben] Lengyelországból, Krakkóból került Magyarországra, és Kiskőrösön kapott munkát. Hogy pontosan hány éves korában jött Magyarországra, azt sajnos nem tudom. Kiskőrösön a hitközségnek a házenje [kántor] volt [Kiskőrös járásszékhely nagyközség volt Pest-Pilis-Solt-Kiskun vm.-ben. 1910-ben 11 600 fő, az 1920-as népszámlálás szerint 12 700 főnyi lakosa volt. A lakosok a következőképpen oszlottak meg vallásfelekezeti szerint: több mint háromnegyed részük -- 77% -- ágostai evangélikus volt (szlovákok több évszázaddal korábban végrehajtott nagyarányú betelepítése következtében), 15%-uk római katolikus, 3%-uk református és 4, ill. tíz esztendővel később 5%-uk izraelita. -- A szerk.]. Innen datálódik a családban a kántorság és a jó hang. Én is örököltem a nagyapámnak a jó hangját. Különösen gyermekkoromban csodálatos szopránom volt, és a nagyünnepekkor a templomban is énekeltem.

A nagyanyám olasz, Bondi Fáninak hívták. Nem jól beszélt magyarul, még belekeverte főleg a jiddist, de az olaszból is hozott magával. Olasz volt az anyanyelve, de a jiddist azt beszélte, mert nagyapámmal jiddisül beszélt. A nagyapám tudott magyarul is, nagyon szépen beszélt magyarul. A nagyszüleim a templomudvarban szolgálati lakásban laktak, mivel a nagyapa a hitközség alkalmazottja volt, és ott az udvarban voltak lakások meg a mikve is. A kántor énekelt a templomban, és csinálta a britet [lásd: körülmetélés]. A nagymama 1928 körül meghalt, a nagypapa 1938-ban újra megházasodott. Budapestről javasoltak neki asszonyt [lásd: házasságközvetítő, sádhen]. És még 70 éves korában is aktívan énekelt a templomban. Csak az utolsó években már nem volt aktív.

Bőven 70 éves kora után vitték ki Auschwitzba a többi kiskőrösiekkel együtt.